

N:o 180.

Af herr G. F. Östberg, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till inrättande af en styrelse för förvaltning af ärenden rörande jordbruket och dess binäringar.

Förslaget om inrättande af ett nytt statsdepartement för landtbruk, industri och handel har framkallats af den allmänt rådande uppfattningen, att de myndigheter, hvilka haft att förvalta dessa angelägenheter, nemligen landbruksakademiens förvaltningskomité och kommerskollegium, icke äro för sina uppgifter lämpligt organiserade. Då innevarande Riksdag icke antagit det hvilande förslaget till grundlagsändring rörande det nya departementet, och till följd deraf det framlagda förslaget till organisation af detsamma förfallit, synes ett nytt förslag i samma riktning icke kunna med hopp om framgång upptagas under den närmaste framtiden. Behovvet af förändring i sättet för de ifrågavarande ärendenas förvaltning kvarstår emellertid oförminskadt, och det torde i frågans nuvarande skede vara en pligt för Riksdagen att angifva den riktning, i hvilken en lösning af densamma enligt Riksdagens åsigt bör sökas. Det är denna uppfattning, som föranlett mig att framlägga förslag till ett uttalande från Riksdagens sida.

Då landbruksärendena hittills handlagts alldeles skilda från de ärenden, som angå industri och handel, och då dessa ärenden icke ega det samband med hvarandra, att deras sammanförande under en gemensam förvaltningsmyndighet kan vara af någon vikt, kan man utan olägenhet söka att till en början särskildt ordna förvaltningen af jordbruksärendena. Det synes så mycket mera lämpligt att först företaga denna del af frågan, som olägenheterna af den nuvarande organisationen äro störst på detta område.

Enär det af flere anledningar icke lärer kunna ifrågasättas, att jordbruksärendena förläggas till en administrativ byrå under civildepartementet, synes det lämpligast, att en särskild landbruksstyrelse anordnas, ungefär såsom i Norge är händelsen. Det har visserligen ifrågasatts, att en byrå för ifrågavarande ärenden skulle kunna förläggas till domänstyrelsen, men

då kostnaden i sådant fall icke kunde blifva väsentligt lägre, och svårighet dessutom torde möta för chefen i detta embetsverk att utom de tidsödande göromål, som nu åligga honom, jemväl egna tillräcklig uppmärksamhet åt de viktiga angelägenheter, som ytterligare skulle komma att tillhöra hans verksamhet, synes det vara lämpligare, att en fristående styrelse för landtbruksärendena upprättas.

Huru en sådan styrelse bäst skulle organiseras, lärer kräfvat en noggrannare pröfning, än Riksdagen nu kan egna denna fråga, men det synes nödvändigt att här framlägga ett utkast till en sådan organisation, på det att Riksdagen må kunna bilda sig ett omdöme, huruvida en lösning i den angifna rigtningen må anses önskvärd.

Den föreslagna styrelsen skulle från landtbruksakademiens förvaltningskomité öfvertaga tillsynen och kontrollen öfver landtbruksinstituterna, landtbruksskolorna, de kemiska stationerna, mejeristationerna, frökontrollanstalterna, landtbruksingenjörerna och stipendiaterna, undervisarne i boskapsskötsel, mejerihushållning samt ullkultur och schäferiskötsel, entomologer, mejeriagenter, undervisarne i husslöjd, fiskeriintenden med assistenter, undervisaren i fiskodling och fiskeriagenterna i London och Berlin. Dessutom borde styrelsen kunna ombesörja den förberedande granskningen af ansökningar om odlingslån, hvilken nu sker genom en extra byråingenjör i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, äfvensom tillhandagå domänstyrelsen med afgifvande af utlåtanden i tekniska frågor.

Frågan om fiskeriväsendets ordnande är för närvarande hvilande hos Kongl. Maj:t. Den för uppgörande af förslag till ordnande af denna för vårt land viktiga angelägenhet tillsatta komité afgaf den 3 mars 1883 ett yttrande, hvori föreslås upprättande af en fristående fiskeristyrelse, som borde öfvertaga alla de ärenden rörande fiskeriväsendet, som för närvarande behandlas af kommerskollegium och landtbruksakademiens förvaltningskomité. Komitén angaf såsom skäl för sitt förslag, dels att fiskerinäringen sålunda skulle blifva bättre tillgodosedd, dels att större enhet i ärendenas behandling skulle vinnas. Samma mål skulle med mindre kostnad kunna vinnas genom att förlägga samtliga fiskeriärenden under den nu föreslagna landtbruksstyrelsen. Huruvida, på sätt komitén föreslagit, ett större antal fiskeritjenstemän i orterna behöfver anställas, är en fråga, som icke här behöfver tagas i betraktande.

Till följd af de till landtbruksstyrelsen hörande ärendens natur måste en mängd inspektionsresor årligen företagas inom olika delar af landet, hvarför såväl chefens som de underlydande tjenstemännens tid till ej obetydlig del komme att upptagas af sådana resor.

I spetsen för styrelsen måste sättas en direktör — landtbruksdirektör —

med beslutanderätt i alla frågor. Under honom synas erfordras trenne tekniskt bildade tjänstemän för att bereda ärendena och biträda vid inspektioner. En af disse borde handlägga frågor rörande landtbruksläroverken, boskapskötseln, mejerihushållningen, frökontrollen och kemiska stationerna — med med titeln byråingeniör. En annan skulle handlägga ärenden rörande landtbruksingeniörerna samt husslöjden äfvensom bereda ansökningarne om odlingslån och ifrågakommanda utlåtanden till domänstyrelsen — äfven med titeln byråingeniör. En tredje skulle handlägga fiskeriärenden och borde öfvertaga den nuvarande fiskeriintendentens göromål, hvarefter denna befattning kunde indragas; denne tjänsteman kunde erhålla titeln fiskeriinspektör. Dessutom erfordrades en sekreterare för expeditionen och registratorsgöromålen.

I öfverensstämmelse härmed föreslås följande stat:

1 landtbruksdirektör	kronor 7,000: —
2 byråingeniörer.....	» 8,000: —
1 fiskeriinspektör	» 4,000: —
1 sekreterare	» 3,000: —
Extra biträde och expenser.....	» 5,000: —
	<hr/>
	kronor 27,000: —.

Å andra sidan skulle åtskilliga nu utgående anslag kunna indragas. Till landtbruksakademien utgår för närvarande af statsmedel:

aflöning åt 6 föredragande.....	kronor 2,100: —
» sekreteraren	» 4,000: —
» kamrerare, notarie och kanslist	» 4,250: —
» vaktbetjening	» 100: —
	<hr/>
	kronor 10,450: —.

Hela detta belopp lärer kunna indragas, ty då akademien är i tillfälle att af egna medel betala

till direktören	kronor 600: —
» sekreteraren.....	» 1,000: —
» föredragandena	» 3,150: —
» bibliotekarien	» 300: —
» notarien	» 300: —
» ombudsmannen	» 400: —
» vaktmästaren	» 750: —
och » expenser	» 2,800: —
	<hr/>
	kronor 9,300: —,

så måste denna summa anses tillräcklig för att, efter omorganisation af landtbruksakademiens administration, bestrida de arfvoden och expenser, som framdeles blefve behöfliga.

År 1858 beviljades anslag till experiment vid experimentalfältets jordegendom och till aflöning åt en inspektor, hvilka anslag nu utgöra respektive 3,000 och 2,800 kronor. Då år 1874 anstälts en agrikulturkemist och en assistent åt honom och år 1885 en växtfysiolog, och sedan jordegendomen numera hufvudsakligen användes till en handelsträdgård, synas dessa anslag kunna indragas, hvaremot agrikulturkemisten och i synnerhet växtfysiologen behöfva ökade anslag till biträden och omkostnader. Om dessa behof beräknas till 3,000 kronor, skulle här en besparing kunna göras af 2,800 kronor. Vidare skulle indragas arfvodet till den extra byråingeniören i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, 3,000 kronor, och aflöningen till fiskerintendenten, 4,000 kronor.

De sålunda ifrågasatta besparingarna uppgå tillsammans till 20,250 kronor. Då kostnaden för den nya styrelsen beräknats till 27,000 kronor, skulle alltså den ökade kostnaden utgöra inalles 6,750 kronor, oberäknadt hyra för embetsverket.

Af ofvanstående förslag framgår, att organisationen af en landtbruksstyrelse icke kommer att kräfva någon betydligare uppoffring af statsmedel.

Jag vågar alltså hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t behagade låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till inrättande af en styrelse för förvaltningen af ärenden rörande jordbruket och dess binäringar.

Stockholm den 7 april 1888.

G. F. Östberg.